

U Bezruče místo Timura Hugo a jeho parta

Ostravští mladí diváci dostali k jaru jímavou pohádku o stříbrném větru našich časů. Režisér Dodo Gombár je jedním z mnoha Slováků balancujících na laně mezi českými divadly. Jeho zatím posledním moc dobrým kouskem je inscenace hry nevábného názvu: Hugo Karas. Gombár ho napsal, a také v překladu do češtiny Ilony Smejkalové sám režíroval v ostravském Divadle Petra Bezruče. Balancování se mi do pera vloudilo po právu. Gombárovy inscenace o co víc oslovují publikum, o to rozporuplněji bývají přijímány divadelními mudrci. Možná proto, že většina z nich je už duchovně okoralá, zatímco režisérovo publikum je záviděníhodně mladé. Jenom tak pro pořádek připomenu aspoň jeho Vojcka v pražském Švandově divadle, po kterém na Divadelní noviny přeskočila epidemie profesních spalniček, nebo znamenitého Mistra a Markétku ve Zlíně, kam už z téhož věstníku po poléčení netrefili vůbec. U Bezruče hraje hlavně pro mladé lidi. Gombárův Hugo a jeho parta prožívají věru onačejší problémy než lidi třeba kolem Gajdarova sovětského pionýra Timura ze 40. let. Řekněme dnešní. Vévodí jim bezradnost, bloudění a deziluze. Určené možná replikou "stoupáme na stopy těch, co už tu jednou byli". Karasův svět je potemnělý, určený scénou varhanních píšťal a klaviaturou, u které se do šířky i do hloubky rozlévá Norbert Lichý v roli Hugova děda, a později pánaboha. Chrátová loď je limitována prosklenými vitrínami pro svaté. V jedné dominuje kruh s mírovým symbolem hippies, druhá je určena pro zádušní setkávání předčasně umírajících Hugových kamarádů i pro něj samotného. V té souvislosti chválím výpravu Ivany Macháčkové.

Reflexe rodinného zázemí, rodičovské ideály (Marcela Čapková, Tomáš Dastlík), hledání pevného bodu v traumatech globalizačního vektoru, síla klackovitosti v partě, setkávání s lidmi, kteří už na život tak či onak rezignovali (Tomáš Dinkov a jeho Američan i Pedro).

Nejbližší okruh kolem Huga, v jehož postavě zazářil Viktor Dvořák, poznamenala bezcílnost. Rudy (Lukáš Burian), Balog (Jan Vlas) a Sedma (jako otisk prototypu současných nekonvenčních lady ji hraje Tereza Vilišová) mají společné vlastnosti: lehkovážnost, nesebeúctu, klipovou životní hyperaktivitu přispívající ale k rozpadu vztahů, k otupělosti.

Nápravu nepřinese ani seznámení titulního hrdiny se Žakelinou (Dita Záborská). Hugo u ní s hrůzou objeví tytéž fráze, které ho odtáhly od rodičů. A to je kapka, po které se moře vylilo z břehů ... Namísto rockerské dunivosti ve Vojckovi nebo rozlehlosti v Mistrovi a Markétce, které jsem záměrně zmínil, má hudba stálého Gombárova spolupracovníka Davida Rottera v Hugovi Karasovi takřka filozofický řád. Velmi dobrá, duchovně rozměrná inscenace.

Autor: Jiří P. Kříž / Právo

Ostravští Bezruči navázali na své nejlepší tradice

Divadelní společnost Petra Bezruče uvedla 31. března premiéru inscenace hry slovenského autora Dodo Gombára Hugo Karas v překladu a dramaturgii Ilony Smejkalové a v režii autora. Výpravu navrhla Ivana Macháčková, hudbu vytvořil David Rotter. Úspěch či neúspěch na divadle vždy začíná u výběru textu. Text divadelní hry Hugo Karas byl v roce 1999 ověnčen cenou Alfréda Radoka. Zde je první předpoklad úspěchu. Dodo Gombár není jen dobrý autor, ale také velmi dobrý režisér. Jeho hostování u Bezručů při režii vlastní hry je dalším předpokladem úspěchu. Výsledkem je inscenace, která připomíná to nejlepší, co se na jevišti Divadla Petra Bezruče v minulosti odehrálo. Hugo Karas je dospívající teenager. Žije spíše v partě, než v rodině, která nefunguje, ve které otec ani matka neplní rodičovskou roli, dokonce ani Hugův děda není tím žádoucím prarodičem. Hugo s kamarády si s partou zahulí trávu, v partě pozná první lásku, zažije smrt kamaráda, v partě hledá sama sebe a své místo v životě a ve světě. Zpráva o radostech, ale hlavně strastech takového hledání je náplní hry. Dodo Gombár má ovšem ambice vyšší a otevírá otázky smyslu existence, hledání víry, podstaty lásky. Na jevišti tak činí prostředky velmi originálními a divácky mimořádně atraktivními. Inscenace je ve svém výsledku skutečnou generační výpovědí a může se stát kultovním titulem současných let.

Scéna připomínající kapli s dominantou varhan, na které živě hraje Norbert Lichý (Bůh a Hugův děda), v pozadí s obrazem svatě bez obličeje, zato se symbolem anarchistů na krku, působí velmi emotivně. Do rámu dalšího obrazu, ze kterého sestoupí Hugo Karas, aby odehrál vlastní roli, pak nastupují navzdly odešlí, ať už mrtví či živí.

V hereckém souboru Divadla Petra Bezruče v minulosti vyrostla řada vynikajících hereckých osobností. Někteří zůstali, někteří přešli do jiných scén. A jestliže se nedávno objevily hlasy o možné krizi tohoto ostravského divadla tradičně zaměřeného na mladého diváka, pak premiéra hry Hugo Karas jasně odpovídá: krize se nekoná! A lze s klidným svědomím dodat ? naopak!

Výborné herecké výkony v této inscenaci podávají všichni účinkující, Marcela Čapková v roli matky a Tomáš Dastlík v roli otce, Jan Vlas jako Hugův kamarád Balog, Dita Zábranská v roli Smrti a Žakelíny, Tomáš Dinkov jako Pedro a Američan, i Pavel Johančík v roli Rudyho otce a Petra Bučková jako Anděl či Pošťák. Výkony Viktora Dvořáka v hlavní roli Huga Karase, Terezy Vilišové v roli Hugovy kamarádky Sedmy a Lukáše Buriana v roli Hugova kamaráda Rudyho lze dokonce označit za vynikající.

Závěrečný obraz inscenace je mementem, je velkým varováním. Varuje před rezignací na tradiční role rodičů, před ztrátou vzájemné a opravdové lásky, před prázdnotou a temnotou, do které se možná řítí vlak našeho bytí. Ano, Bezruči veleúspěšně navázali na své nejlepší tradice.

Autor: Ladislav Vrchovský / Deník

Bezruči + Hugo Karas = zážitek

Napsat recenzi na čtvrtou bezručovskou premiéru sezóny není věru snadné. Spočívá totiž v popsání prožitku a vyjádření všech pocitů, jichž je tato inscenace plná. Naštěstí nezůstávají jen na jevišti, ale vši silou se řinou přes rampu ke mně, k divákovi. Hugo Karas je jednoduše divadelním zážitkem.

Možná na tom má velký podíl spojení autora a režiséra v jedné osobě Dodo Gombára. Kdo jiný může lépe interpretovat text než hlava, ve které vznikl. Odhalit všechny jeho nuance a roviny. Snad je to i odstupem, zráním dramatu po dobu sedmi let, před kterými vznikl, až do letošní české premiéry.

Inscenace nás vtahuje do života chlapce a později snad muže Huga Karase (Viktor Dvořák). Možná pro jeho blbé jméno mu Bůh (Norbert Lichý) věnuje víc času a vede s ním životní dialog. Od něj má Hugo svého anděla (Petra Bučková). Ne že by mu výrazně pomáhal, ale je s ním a spolu tvoří jedinou bytost. Navzájem se učí a padají na nos. Hugo má také rodiče (Marcela Čapková, Tomáš Dastlík). Jejich hrdličkovský vztah postupně přechází v banální soužití. Jako správný teenager má i svou partu. Nikdo zde není šéfem a tak se do dějin zapíše všichni. Nejdrsnějším "týpkem" je Balog (Jan Vlas), v těsném závěsu se drží kamarádka pro všechno Sedma (Tereza Vilišová) a trochu pro sebe existující Rudy (Lukáš Burian). Hugo je evidentně jiný než jeho kamarádi, tuto odlišnost podtrhuje hlavně civilnější oděv. Ostatní kostýmy podléhají výtvarné stylizaci, evokují myšlenku, že jejich nositelé již s Hugem nejspíš nejsou.

Bilancování, vzpomínky, lépe řečeno zpověď se odehrává na sakrálním místě. Nacházíme se v chrámu života a samozřejmě smrti. V centru scény stojí mohutné varhany a po stranách rámy, jež se po rozehrání přeměňují v ikony. Zastavují čas a jejich objekty se stávají věčnými. Alespoň pro Huga. Jeho mysl je tou, která prezentuje. Proto je jeho dívka stále dítětem jezdícím pouťovým autíčkem. Scénografie spolu s kostýmy podtrhuje sice snovost příběhu, ale zároveň je velmi realistická.

Monumentálnost scény nepřebíjí komorní vyznění příběhu. I když hovořit v případě této inscenace o příběhu je možná zcestné. Jemné předivo pocitů a myšlenek není spleteno do pevně uchopitelného tvaru. Největší důraz je v prožitku.

Onen prožitek by nebyl možný, pokud by měl ztroskotat na hercích. Jelikož je to však hra převážně o mladých pro mladé, nový soubor s tímto nemá problém. Viktor Dvořák konečně mohl naplno ukázat svůj talent a osobní kouzlo. Není sice příliš fér srovnávat jeho osobu s Richardem Krajčem, ale v této roli si nelze pomoci. Fanyanky se mají na co těšit. Dokáže být malým chlapcem, nechápajícím přicházející smrt, i dospělým cítícím odchod blízkého jako nenavratitelnou ztrátu a zároveň impuls do dalšího života. Jeho kolegové? kamarádi v partě? nesklouzávají k nabízejícím se vulgárnostem, a když už ano, tak je za nimi cítit až dětská naivita. Oni ani Hugo ještě nejsou dospělými. Tuto hranici nikdo nepřekračuje. Další podstatnou roli mají Hugovi rodiče. Marcela Čapková, na jevišti výrazněji vystupující po delší době, opět nezklamala. Výborným partnerem jí byl Tomáš Dastlík. Jeho lehce komické pojetí otce nádražáka nemělo chybu, od hlasového vyjádření přes pohyb až po nutnou miniimprovizaci při premiéře. Dodo Gombár svého ostravského Huga Karase pojal jako muzikál. Představení dostává svěží rytmus a naopak snadno přechází k melancholii. Hudba a živý zpěv na jevišti dokáží divy. Jediným krokem stranou snad může být použití známé písně U2. Hugo Karas si sice nehraje na bezčasí a vychází z reality, ale zapojení tohoto až příliš zpřítomňujícího momentu se dá vyvarovat.

Jak tedy shrnout kupící se a neodeznívající myšlenky. Pokud přistoupíte na určitou hru, příběh vás nenávratně vtáhne. Při sledování Huga Karase není lehké nespojovat si prezentované příběhy se svými

vlastními. Navozuje podbízivý sentimentální pocit, jakoby jste už toto někde viděli. Právě touto skutečností uchopí citlivé diváky hned od začátku. I přes drsné momenty a neveselý konec stále zůstává naděje a krásná melancholie, kterou si ponese domů.

Autor: Zuzana Mildeová / OstravaBlog